

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2019/20

Destinace (země, město): Severní Makedonie, Skopje

Jméno, příjmení: Zdeněk Andrlé

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Univerzitet „Sv. Kiril i Metodij“ vo Skopje, Filološki fakultet „Blaže Koneski“, katedra slavistiky

Obecné informace

Oddělení českého jazyka (bohemistika) je součástí katedry slavistiky Filologické fakulty „Blaže Koneského“ Univerzity „Sv. Cyrila a Metoděje“ ve Skopji. Češtinu lze studovat ve třech tzv. modulech (A – hlavní obor – čtyřleté studium; B – vedlejší obor – tříleté studium; C – volitelný jazyk – jedno- či dvouleté studium). Na bohemistice působí 2 pedagogové (včetně lektora). Forma studia je denní.

Studenti

V akademickém roce 2019/20 český jazyk fakticky studovalo 23, resp. 21 studentů (modul A – 4 studentky 2. ročníku a 3 studenti 1. ročníku; modul B - 2 studentky 3. ročníku a 1 student 1. ročníku; modul C – 3 studentky 2. ročníku a 10, resp. 8 studentů 1. ročníku). Výběrový seminář navštěvuje poměrně pestrá skupina posluchačů (např. polonistiky, anglistiky či srovnávací jazykovědy). Věk studentů se pohybuje mezi 18 a 23 lety. Studenti mají k dispozici 3 zkoušková období (leden, květen/červen, srpen/září).

Drtivá většina studentů nemá s českým jazykem žádné předchozí zkušenosti, po absolvování 1. ročníku dosahují úrovně A2, ve druhém ročníku B1, třetím B2 a v posledním C1.

Změny 2019/20

V letošním roce se nám znovu podařilo otevřít češtinu jako hlavní obor (3 noví studenti). I nadále trvá naše spolupráce s Jihomoravským krajem, jenž formou stipendií hradí studium posluchačům češtiny jako hlavního oboru. Taktéž jsme v aktivním kontaktu s Českým centrem v Sofii, Ostravskou univerzitou či Univerzitou Pardubice, se kterou jsme v letošním roce dohodli studentské pobyty. Dále jsme nově začali spolupracovat i s Univerzitou Hradec Králové. Rovněž vedeme intenzivní dialog o prohloubení již tradiční spolupráce s univerzitou v Bělehradě. Z důvodu pandemie probíhala převážná část letního semestru online způsobem.

Výuka

Oficiální pracovní úvazek lektora je 14 hodin týdně, fakticky však v akademickém roce 2019/20 vyučoval 30 hodin týdně. Lektor vedl 8 hodin seminářů současného jazyka v 1. a 2. ročníku (modul A), 2 hodiny přednášek českých reálií pro 1. ročník a taktéž 2 hodiny pro ročník druhý, 2 hodiny překladatelského semináře ve 2. ročníku, po 4 hodinách konverzace v modulu C1 a C3. Jedna vyučovací jednotka má 45 minut. Z praktických a časových důvodů došlo v průběhu semestru ke sloučení výběrového semináře se studenty češtiny jako hlavního oboru. Kromě přednášek předmětů *Česká civilizace* a *Překladatelský seminář* se jedná o lektorská, tj. jazykově-konverzační cvičení. Od 1. ročníku jsou cvičení vedena převážně v českém jazyce se snahou zachovat logickou a časovou souslednost. Výjimečně se lektor uchyluje k výkladu v makedonském či srbském jazyku. Lektorské semináře jsou tak prakticky jednou z mála možností, kde mohou studenti slyšet a praktikovat český jazyk. Lektorské hodiny mají rozvíjet především komunikační dovednosti. Níže uvedené knihy slouží lektorovi jako textová opora k sestavování jakéhosi kompilátu, jenž je dále rozvíjen dle aktuálních potřeb studentů (Holá, Lída: *Czech Step by Step*; Nekovářová, Alena: *Čeština pro život*; Cvejnová, Jitka: *Česky, prosím*; Holá, Lída: *Czech Express I, II*). Semináře jsou často oživeny i jazykovými hrami, písněmi či prací s novinovými aj. články. Do výuky jsou zakomponovány i reálie a obecně kulturní informace.

Podmínky pro výuku

Vybavení učeben, které se nacházejí v prostorách filologické fakulty, je zcela základní, tedy tabule + křída. Tzv. česká učebna disponuje i značným množstvím (zastaralých) počítačů. V loňském roce byla do výše zmíněné učebny nainstalována interaktivní tabule. Většina učeben

je ovšem v havarijním stavu. V letošním roce byla konečně zahájena rekonstrukce střešní krytiny.

Lektor sdílí kabinet se dvěma kolegyněmi. Kabinet je vybaven počítačem s přístupem na internet, tiskárnou a skenerem. Součástí katedry je i slavistická knihovna se zvlášť vydělenou částí pro bohemika (čítající cca 1100 knih a 170 filmů).

Další aktivity

Z dalších aktivit bych zmínil především organizaci studentských výměn a stipendií, projekci filmů (1x týdně), katalogizaci bohemistické knihovny, organizaci přednášek českých autorů či pedagogů (zmiňme např. letošní návštěvu Michala Viewegha, blok přednášek Kristýny Dufkové a kolegyně Zdeňky Kohoutkové) či propagaci českého jazyka vně akademického prostředí. Další plánované přednášky bohužel zhatila protipandemická opatření.

Spolupráce

Katedra bohemistiky intenzivně spolupracuje zejména s českým zastupitelským úřadem ve Skopji. Komunikace i vzájemné vazby jsou vynikající a více než standardní. Ambasáda České republiky se významně podílí na veškerých aktivitách bohemistického pracoviště jak finančně, tak i organizačně. Díky finanční podpoře Velvyslanectví České republiky ve Skopji se na naší katedře konají nejen odborné přednášky hostujících pedagogů, ale ambasáda je rovněž garantem vědeckých konferencí či vydání sborníku.

Tradičně vynikající je spolupráce s LŠSS Masarykovy univerzity v Brně či Mezinárodní letní jazykovou školou Západočeské univerzity v Plzni. Na letní semestr byla z Univerzity Hradec Králové vyslána na stáž studentka bohemistiky Michala Truhlářová.

Podmínky pro lektora

Lektor podepisuje pracovní smlouvu na dobu určitou. Z pravidelného měsíčního platu odvádí daň, zároveň je mu hrazeno sociální pojištění (zdravotní pojištění přestalo být hrazeno).

Lektor má k dispozici byt v lektorské budově univerzity (vzdálené asi 30 minut pěšky). V letošním roce konečně došlo na dlouho slibovanou rekonstrukci, lektor byl tedy dočasně přemístěn.

Samostatnou kapitolou je udělení pracovního povolení a vyplácení mezd (mnohdy se opoždí o několik měsíců).

Z historie katedry bohemistiky

Počátky rozvoje bohemistiky lze datovat do roku 1947, ve kterém je na katedře slavistiky angažován první český lektor Karel Hora. V tomto roce také začíná soustavná výuka českého jazyka na místní univerzitě. V roce 1950 přichází na zdejší katedru Vera Janeva, o 23 let později, tedy v roce 1973, začíná svoji pedagogickou činnost Donka Danilovska-Rous. V roce 1990, s příchodem české lektorky Kateřiny Vítové, se navyšuje počet pedagogů a češtinu lze studovat i jako druhý hlavní předmět. V akademickém roce 1998/99 je angažována Jasminka Delova-Siljanova, jež zde působí (jakožto vedoucí kabinetu bohemistiky) dodnes. Výraznou stopu zde zanechala i dlouholetá lektorka Milena Přikrylová.

O Skopji

Skopje je „mladým“ (ničivé zemětřesení z roku 1963 srovnalo se zemí až 80 % města) dynamickým městem. Dle mého názoru je zde vcelku bezpečno. Navzdory laickému předpokladu zde panují relativně tuhé zimy. V zimních měsících také převládá katastrofální smogová situace. Léta jsou naopak skutečně horká (teploty se mohou pohybovat i nad 40 °C). Skopje je také sužována poměrně častými zemětřeseními. Makedonce lze považovat za velice přátelský, klidný a pohostinný národ.

Skopje 31. července 2020

Mgr. Zdeněk Andrlé